

V spomladi se je pa začela šolska komisija za Galicijo, predsedoval ji je Žiga grof Galenberg; svetovaveca sta bila France Jože pl. Knop in Koranda.

(Dalje prih.)

Praktična slovensko-nemška gramatika.

(Dalje.)

XXV.

Djavni in terpivni stavki.

Preden od tega kaj govorimo, moramo opomniti, da učenci, preden se jim razlagati začne djavna in terpivna podoba časovnikov, razumeti morajo vsaj nekoliko nemškega jezika, kajti nauk o djavnih in terpivnih stavkih se jim ne more od besede do besede dopovedati; vsak jezik ima svoje posebnosti, ktere se v drugem jeziku ne dajo ravno s temi besedami dopovedati, n. p.: Nemec pravilno govori, ako reče: „die Welt ist von Gott erschaffen worden“. Slovenec pa ne sme reči: svet je bil od Boga vstvarjen. Slovenec, z od ne more nikdar terpivne podobe rabiti in pomeni v slovenskem le, da se ena reč od druge loči: Od doma grem; od očeta grem k materi; od cerkve je pa šel v kerčmo; od tebe ne želim nobene reči; človek zadovoljiva od Boga vse dobrote i. t. d.

Terpivna podoba se od djavne v bistvu nikakor ne loči, le oblika ji je drugačna, n. p.: „Der Lehrer unterrichtet mich = ich werde von dem Lehrer unterrichtet.“

Tako naj se učenik sam vadi, da dobro razumeva terpivno podobo; otrokom naj se precej pri nemško-slovenskih vajah dopové, da nemške terpivne podobe ne morejo od besede do besede tudi v slovensko prestaviti, da je tedaj, n. p. „der Vater liebt dich, und du wirst von dem Vater geliebt“, oboje po slovenski: oče te ljubijo. Pridnega učenca hvalijo; je pohvaljen. Na koncu šolskega leta naj pridnejši učenci dobijo šolske darila = so obdarovani. — Hudodelnika na smert obsodijo = je obsojen. Hudodelce strahujejo = hudodelci so strahovani. Gosposka kliče kmete k sodni. = Kmetje so poklicani, pa niso poklicani od gosposke = strani, proč od nje, ampak k gosposki; dobili so povabila = povabljeni so; (pravilno pa je: od gosposke je prišel ukaz.) — Gospodinja zmesi moko, kvas postavi = kruh je vmešen; kvas je postavljen; dekla zakuri peč = peč je zakurjena; kruh dene

v peč, čez pol ure bo kruh pečen. Počakite nekoliko, pravi mati otrokom, kaša bo kmali kuhana, potem bote jedli.) Meso se mora dolgo kuhati, preden je kuhano, — se kuha, se peče, se taja, se lomí (terpivna podoba s besedico *se*).

Terpivna podoba se tudi v slovenskem rabi, pa le v golih stavkih in se napravlja:

a. kadar se terpivni priložaj zveže s podsebkom, kakor prilog z časovnikom *biti*;

b. ali pa s djavno podobo časovnikovo, pred katero se stavlja besedica *se*.

(Dalje prih.)

Pomenki

o

slovenskem pisanji.)*

XII.

U. Ne da se mi prav misliti, da bi res v tako slabem pomenu bilo navadno ponositi, ponos, ponosno.

T. Sej pravim, da je celo v dobrem smislu jemati ponos, ponosno zdaj v slovenskem pisanji; ponositi t. j. malo nositi (ein wenig tragen, z. B. Kleider), ponošena suknja t. j. ne nova. Tudi v sestavi oponositi, oponašati, oponašanje rabimo v dvojnem pomenu; a) posnemati koga (nachahmen, jemandes Mienen, Geberden nachmachen), večidel slepo, neumno, v norcéh posnemati, in b) očitati komu (vorrücken, vorwerfen).

U. In tedaj se menda tudi loči, in a) reče oponašati koga, b) pa oponašati komu.

T. Pisati so jeli ponaša, Slomšek ponoša (Action des Declamators); govornik lepo ponaša ali ima lepo ponašo (obnašo) t. j. lepo spremlja besedo svojo s primernim telesnim gibanjem in kazanjem. Sicer pa se ponašati, n. pr.: za svojo pravico, s svojo umetnostjo itd.

U. Oponašati ali očitati komu kaj — je pa vselej v slabem pomenu.

T. Pri nas Slovencih; pri družih Slovanih pomeni sploh pokazati, razodeti, razkriti, po besedni razlagi iz oko — oči,

*) *Popravek.* V poslednjem Tov. str. 56 vv. 4. 5. beri *brhek*, *brhkejši* nam. *orhek*, *orhkejši*.
Pla.